МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение
высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Факультет филологии и истории

УТВЕРЖДАЮ
Проректор по образовательной деятельности КФУ
Проф. Д.А. Таюрский
_______________ «___»________20__г.

подписано электронно-цифровой подписью

Программа дисциплины

Фольклор родного народа Б1.В.ДВ.8

Направление подготовки: 44.03.01 - Педагогическое образование
Профиль подготовки: Родной язык и литература
Квалификация выпускника: бакалавр
Форма обучения: заочное
Язык обучения: русский

Автор(ы):
Габидуллина Ф.И.
Рецензент(ы):
Галиуллин Радик Рамилевич

СОГЛАСОВАНО:
Заведующий(ая) кафедрой: Даутов Г. Ф.
Протокол заседания кафедры No ___ от "____" ___________ 201__г
Учебно-методическая комиссия Елабужского института КФУ (Факультет филологии и истории):
Протокол заседания УМК No ____ от "____" ___________ 201__г

Регистрационный No 1016067319

Казань
2019

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Программу дисциплины разработал(а)(и) доцент, к.н. (доцент) Габидуллина Ф.И. Кафедра татарской филологии Факультет филологии и истории , farida-vip@mail.ru

1. Цели освоения дисциплины

Цели дисциплины:

- ознакомление студентов фольклорными произведениями, жанрами и их особенностями;
- сформировать у студентов основы фольклористических знаний;

задачи дисциплины:

- дать системное представление об историческом развитии татарского фольклора; раскрыть содержание и художественную специфику его жанров; познакомить с историей фольклористики.

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел "Б1.В.ДВ.8 Дисциплины (модули)" основной образовательной программы 44.03.01 Педагогическое образование и относится к дисциплинам по выбору. Осваивается на 2 курсе, 3 семестр.

Данная учебная дисциплина 'Фольклор родного народа ' Б1.В.ДВ.8.1 относится к вариативной части дисциплину по выбору (Б1.В.ДВ.8.1) включена в раздел основной образовательной программы 44.03.05. Педагогическое образование (родной язык и литература). Дисциплина относится к гуманитарному циклу осваивается на 2-ом курсе (3 семестр)

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ОК-5 (общекультурные компетенции)	способностью работать в команде, толерантно воспринимать социальные, культурные и личностные различия
ОК-6 (общекультурные компетенции)	способностью к самоорганизации и самообразованию
ОПК-1 (профессиональные компетенции)	готовностью сознавать социальную значимость своей будущей профессии, обладать мотивацией к осуществлению профессиональной деятельности
ОПК-5 (профессиональные компетенции)	владением основами профессиональной этики и речевой культуры
ПК-3 (профессиональные компетенции)	способностью решать задачи воспитания и духовно-нравственного развития, обучающихся в учебной и внеучебной деятельности
ПК-4 (профессиональные компетенции)	способностью использовать возможности образовательной среды для достижения личностных, метапредметных и предметных результатов обучения и обеспечения качества учебно-воспитательного процесса средствами преподаваемых учебных предметов

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ПК-7 (профессиональные компетенции)	способностью организовывать сотрудничество обучающихся, поддерживать их активность, инициативность и самостоятельность, развивать творческие способности

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

- основные теоретические принципы изучения литературных явлений;
- этапы историко-литературного процесса;
- художественные особенности произведений;
- основы творческих и эстетических свойств искусства и литературы.

2. должен уметь:

- анализировать эпические, лирические, драматические произведения;
- характеризовать художественный мир писателя, своеобразие его мировоззрения, пользоваться научной и справочной литературой.

3. должен владеть:

- литературоведческого анализа художественных текстов;
- самостоятельного исследования литературного произведения.

4. должен демонстрировать способность и готовность:

- основные теоретические принципы изучения литературных явлений;
- этапы историко-литературного процесса;
- художественные особенности произведений;
- основы творческих и эстетических свойств искусства и литературы;
- анализировать эпические, лирические, драматические произведения;
- характеризовать художественный мир писателя, своеобразие его мировоззрения, пользоваться научной и справочной литературой;
- литературоведческого анализа художественных текстов;
- самостоятельного исследования литературного произведения.

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 3 зачетных(ые) единиц(ы) 108 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины: зачет в 3 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Кереш. Кереш лекция. Татар халык иҗатын өйрәнү тарихы.Фольклор һәм фольклористика. Мифлар һәм ырымнар. Йола фольклоры	3		2	2	0	
2.	Тема 2. Афористик жанрлар. Әкиятләр. Риваять-легендалар.	3		2	2	0	
3.	Тема 3. Эпос дастаннар. Бәетләр һәм мөнәҗәтләр.	3		2	2	0	
4.	Тема 4. Җырлар. Балалар фольклоры.	3		2	2	0	
.	Тема . Итоговая форма контроля	3		0	0	0	Зачет
	Итого			8	8	0	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Кереш. Кереш лекция. Татар халык иҗатын өйрәнү тарихы.Фольклор һәм фольклористика. Мифлар һәм ырымнар. Йола фольклоры

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Татар халык иҗатын өйрәнү тарихы.Фольклор һәм фольклористика. Халыкның сүз сәнгате буларак фольклор. Аның тел-авыз иҗаты булуы, язма әдәбиятка мөнәсәбәте һәм гомуми үзенчәлекләре. Иҗат ителү һәм яшәү рәвеше. Күмәклек-коллективлык, күмәк иҗат белән шәхси-индивидуаль иҗат мөнәсәбәте. Шәхси-индивидуаль иҗатның һәм импровизациянең күмәк иҗат тәҗрибәсенә нигезләнгән булуы. Традиционлык, үзгәрүчәнлек һәм күп вариантлылык. Контаминация һәм аның формалары. Грек мифологиясе һәм мифларның иҗтимагый асылы. Мифологик фикерләүнең үзенчәлекләре, төзелеше. Ырымнар. Ырымнарның магик табигате һәм йола-хәрәкәт белән сүз текстны бергә берләштерүе. Ырымнарның кешенең гамәли-практик эшчәнлегенә һәм халык медицинасына мөнәсәбәте. Теләк-максатка хыялда һәм хыял ярдәмендә ирешү яки ирешергә омтылу чарасы буларак гәүдәләнүе.Йола фольклоры. Йола фольклорының ыруглык дәверендә үк яралуы, ләкин ул чор иҗатының һуннарда һәм борынгы төркиләрдә, болгар-татарларда, башлыча, элемент-калдык буларак саклануы.. Йола фольклорының функциональ табигате һәм синкретик характеры. Хуҗалык йола-бәйрәмнәренә һәм халык календарена, ел фасылларына карап, календарь (хуҗалык) йола иҗатының дүрт циклга бүленүе. Бу поэзиянең үрнәкләре буларак Нәүрүзләр, Нардуган такмазалары, Сөмбелә текстлары, "Сөрән сугу"лар, "Май чабу"лар, келәүләр һәм чакырулар, өмә-хезмәт җырлары. Календарь иҗатының поэтикасы һәм стиле. Гаилә-көнкүреш йола иҗаты. Бала тууга һәм исем кушуга, саланы беренче тапкыр мунча кертүгә бәйле текстлар. Туй поэзиясе үрнәкләре: яучы такмаклары, кыз елату җырлары-сыктаулар, "Ишек бавы" җырлиры, "Яр-яр"лар, туй табыны һәм кода җырлары, килен төшерү җырлары, ирбиулар һ.б. Анарның поэтикасы һәм стиле.

практическое занятие (2 часа(ов)):

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Халык иҗатының тотрыклыгында һәм хәрәкәтчәнлегендә дәвамлылык-күчемлелекнең һәм реаль чынбарлыкның роле.Фольклорда барган үсеш-үзгәрешләрнең тарихилыгы.Мифлар. Мифология - ыруглык чорыннан ук башлангыч алуы иң кадими, архаик идеология системасы һәм борынгыларның дөньяга карашы. Синкретик характердагы идеология һәм иҗтимагый аң формасы буларак мифологиядә дин, фәлсәфә, фән, сәнгать, хокук, әхлак яралгыларының бергә үрелүе. Мифларның чынбарлыкны фантастик образларда аңлатулары, танып-белүләре һәм тирәлеккә хыял ярдәмендә тәэсир итү, гармониягә салу, тәртип саклау функцияләре. Җирләү һәм үлгәнне искә алу йолалары, аларга бәйләнешле иҗат калдыклары (җеназа сыктаулары һ.б.). Календарь һәм гаилә йола иҗаты үрнәкләре. Календарь йола текстларының поэтикасы. Бала туууга бәйләнешле йолалары һәм аларның поэтикасы. Туй йолалары, күмү һәм искә алу йолалары. Йола поэзиясен җыю һәм өйрәнү тарихы.

Тема 2. Афористик жанрлар. Әкиятләр. Риваять-легендалар.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Афористик жанрлар. Мәкальләр ҺӘМ әйтемнәр.Кече жанр формасы буларак мәкальләр һәм аларныц гомуми үзенчәлекләре. Мәкальләрнең барлыкка килүе һәм күн гасырлык гамәли-практик тәҗрибәсен үзләрендә туплавы. Әлеге жанрларның үрнәкләрен җыю һәм өйрәнү тарихы. Табышмаклар.Жанрның гомуми үзенчәлекләре. Табышмакларның барлыкка килүендә мифологиянең һәм яшерен телнең роле. Жанр эволюциясенә карап, Табышмакның функциональ яктан төрле үзгәрешләргә дучар булуы. Табышмак хөкеменең төзелеше һәм сурәт өлеше белән җавап өлешенең үзара мөнәсәбәте. Мәзәкләр. Жанрның табигате, комизм-көлкелек категориясе белән бәйләнеше, комик һәм үткен фикерләү формасы буларак гәүдәләнүе. Мәзәкләрнең көлү объектлары, идея-тематик төркемнәре, үзәк образлары.. Әкиятләр. Эпик жанр үрнәге буларак әкиятләр һәм аларның үзенчәлекле сыйфатлары. Әкиятләрдә уйдырманың, фантазиянең роле һәм аның чынбарлыкка мөнәсәбәте.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Мәзәкләрнең поэтика һәм стиль үзенчәлекләре. Мәзәкләрнең тарихи-генетик нигезләре һәм эволюциясе. Башка жанрлар белән уртак һәм аермалы яклары. Мәзәкләрне җыю һәм өйрәнү тарихы. Сәнгати-художестволы вакыт һәм урын-пространствоның гәүдәләнеш үзенчәлекләре. Халык идеалы һәм уңай геройларны идеаллаштыру эстетикасы. Әкиятләрнең функциональ табигате һәм төрләре.Риваятьләр һәм легендалар. Риваятьләрнең жанр сыйфатлары, узганнарга, тарихи чынбарлыкка мөнәсәбәте. Гадимбәк, Алмас, Аксак Тимер, Сөембикә, Салават Юлаем, Пугачев, Бәхтияр Канкаев, Акай, Күчүм хан, Грмак һәм башка шәхесләрнең исеме һәм төрле социаль вакыйгалар белән бәйләнешле тарихи риваятьләр. Әлеге төр әсәрләрнең тарихи дөреслеккә йөз тотуы, уйдырмага, реаль чынбарлыктан читләшүгә яки фактлар буталуга да юл куюы. Легендаларның табигате, аларда дини-мифологик һәм фантастик эчтәлекнең гәүдәләнеш үзенчәлекләре.

Тема 3. Эпос дастаннар. Бәетләр һәм мөнәҗәтләр.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Эпос-дастаннар.Эпос формасы буларак дастаннар һәм аларның жанр үзенчәлекләре. Эпос-дастаннарның борынгы җирлеге, туу һәм яшәү шартлары. Эпос иҗатының Идел-Кама төбәгендә һәм Себер таулары арасында сакланган үрнәкләре, аларның гомумтөрки эпос белән уртаклыгы һәм милли аерымлыклары.Бәетләр, мөнәҗәтләр. Татар халык иҗатының үзенчәлекле жанры буларак бәетләр, аларның лиро-эпик табигате һәм жанр сыйфатлары. Бәетләр формалашуында дастан, баллада, тарихи һәм лирик җырларга хас аерым сыйфатларның да катнашуы һәм билгеле бер шартларда аларның язма культура традициясе белән бергә кушылуы.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Героик эпос һәм аның татар фольклорындагы төрләре: архаик-героик дастаннар ("Түләк белән Сусылу", "Йиртөшлек"), классик-героик дастаннар ("Алпамша", "Ак Күбәк"); тарихи дастаннар ("Җик Мәргән", "Гайсә улы Амәт", "Чура батыр", "Идегәй"). Әлеге төркемнәрдә конфликтның, героизмның, тарихилыкның характеры һәм эволюциясе. Тарихи дастаннарның аерым үрнәкләрендә героик башлангычның кимүе, хәтта юкка чыгуы. Шуңа бәйле рәвештә эпос үрнәкләрен алыплар турындагы дастаннарга һәм тарихи дастаннарга төркемләү тәҗрибәсе. Мәхәббәт дастаннары. Бу төр дастаннарның гсроик эпостан аермасы, мәхәббәт романтикасының үзәккә чыгуы һәм лиро-эпик башлангычның көчәюе. Халык эпосы йогынтысында туган китаби-язма.Жанр төре буларак фаҗигале бәетләр, аларның трагик яки драматик фаҗигагә нигезләнүләре. Әлеге төр әсәрләр үзәгендә - халык язмышы һәм шәхес фаҗигасе. Аерым бәетләрдә героизмның беренче планга чыгуы һәм фаҗига тудыручыларга җәза бирү формасында гәүдәләнүе. Комик (сатирик һәм юмористик) бәетләрне һәм әлеге жанр төрен билгеләүче сыйфат буларак комизм-көлкелелек. Комик бәетләрнең тарихи-генетик нигезләре, эволюциясе һәм тематикасы. Социаль яңгырашлы бәетләрнең сатирик формада гәүдәләнүе. Бәетләрнең төзелеше, поэтикасы һәм стиле. Мөнәҗәтләр.Борынгы суфый шагыйрьләр иҗаты, классик язма поэзия һәм фольклор өчен хас булган бу жанрның дин белән мөнәсәбәте, лирик табигате һәм фәлсәфи-дидактик характеры. Дини мотивлар белән дөньяви мотивларның үзара керешүе.

Тема 4. Җырлар. Балалар фольклоры.

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Лиро-эпик жанр буларак тарихи җырлар һам аларның үзенчәлекләре. Лирик җырлар. Лирик җырларның жанр сыйфатлары. Музыка белән текст бәйләнеше. Лирик җырларда халыкның чынбарлыкка мөнәсәбәтле уй-кичерешларе, шәхеснең рухи халәте гәүдәләнү..Балалар фольклоры. Балалар фольклоры турында төшенчә, әлеге иҗатның вазифасы һәм эчтәлеге. Функциональ табигатенә һәм уенның үзенчәлегенә карап, балалар фольклорының өч төркемгә бүленүе һәм аларның жанрлары: бала багу фольклоры (бишек җырлары, кузгаткычлар, мавыктыргычлар һәм аларның төрләре, бармак уеннары); хәрәкәтле уен фольклоры ("Кабыргалы-камчылы", "Ак тирәк", "Очты-очты", "Без-без" яки "Кап та коп" уены, "Йөзек яшереш", "Торма тартыш", "Убырлы карчык" кебек сүзле-җырлы һәм драматик башлангыч катнашкан уеннар, сынамышлар, шобага әйтешләре); сүз уены яки сүз белән күңел ачу фольклоры (чакырулар, эндәшләр, ияртешләр, юанычлар, әкиятсыманнар, әйтешләр, алдавычлар, тел көрмәкләндергечләр, үртәвечләр, шаян такмаклар). Аерым жанрларның йола фольклорына барып бәйләнүе.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Уен-йола белән бәйләнмәгән әлеге төр җырларның тематик яктан ике зур төркемгә: иҗтимагый-социаль җырларга һәм көнкүреш җырларына бүленүе Лирик җырларның төзелешләренә, композицион корылышларына карап бүленүләре: кечкенә күләмле, ягъни бер куплетлы җырлар һәм озын җырлар(хис-тойгы хәрәкәтен гәүдәләндерүче лирик җырлар). Әлеге төр җырларның музыкаль фольклористикадагы "кыска көйләр", "озын көйләр", "салмак көйләр" дигән җыр-көй төркемчәләренә мөнәсәбәте. Дүртьюллык җырларның гомумиләштерү сыйфаты һәм рухи халәтнең төрле катламнарын белдерү ягыннан билгеле бер тәртипкә салыну һәм бербөтенгә берләшү тенденциясе. Лирик озын җырлар ("Иске кара урман", "Салкын чишмә", "Каз канаты", "Уел", "Бөдрә тал", "Зәңгәр шәл", "Ай былбылым", "Олы юлның тузаны" һ.б.), аларның уй-кичерешләрне дәвамлы процесста ачулары. Уен-бию җырлары һәм такмаклар. Синкретик табигатьле жанр буларак уен-бию җырлары. Аларның лирик җырларга мөнәсәбәте, хореография, халык драмасы һәм йола белән керешеп-үрелеп килүе. Әлеге жанрның борынгы чыганаклары һәм архаик йола-ышануларга бәйле катламнары. Уен-бию җырларының такмак жанры белән керешүе, уен һәм бию такмаклары ("Әпипә", "Әнисә", "Бие-бие, Хәйбулла", "Бас, бас, каты бас", "Тыпыр-тыпыр биегәндә"). Такмак жанрының үзенчәлекләре, көй белән мөнәсәбәте.

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
1.	Тема 1. Кереш. Кереш лекция. Татар халык иҗатын өйрәнү тарихы.Фольклор һәм фольклористика. Мифлар һәм ырымнар. Йола фольклоры	3		Татар халык иҗатын өйрәнү тарихы. Фольклор һәм фольклористика. Халыкның сүз сәнгате буларак фольклор. Аның тел-авыз иҗаты булуы, язма әдәбиятка мөнәсәбәте һәм гомуми үзенчәлекләре. Иҗат ителү һәм яшәү	14	Устный опрос
2.	Тема 2. Афористик жанрлар. Әкиятләр. Риваять-легендалар.	3		Афористик жанрлар. Мәкальләр ҺӘМ әйтемнәр.Кече жанр формасы буларак мәкальләр һәм аларныц гомуми үзенчәлекләре. Мәкальләрнең барлыкка килүе һәм күн гасырлык гамәли-практик тәҗрибәсен үзләрендә туплавы	28	Тестирование
3.	Тема 3. Эпос дастаннар. Бәетләр һәм мөнәҗәтләр.	3		Эпос-дастаннар.Эпос формасы буларак дастаннар һәм аларның жанр үзенчәлекләре. Эпос-дастаннарның борынгы җирлеге, туу һәм яшәү шартлары.	26	Письменная работа

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
4.	Тема 4. Җырлар. Балалар фольклоры.	3		Балалар фольклоры. Балалар фольклоры турында төшенчә, әлеге иҗатның вазифасы һәм эчтәлеге. Функциональ табигатенә һәм уенның үзенчәлегенә карап, балалар фольклорының өч төркемгә бүленүе.	20	устный опрос
	Итого				88	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

Вузовское освоение курса 'Фольклор родного народа' предполагает использование как традиционных, так и инновационных образовательных технологий, а также настоятельно требует рационального их сочетания.

Традиционные образовательные технологии подразумевают использование в учебном процессе таких методов работ, как лекция, практическое занятия, семинар и др.

При проведении занятий планируется использование активных и интерактивных форм занятий (деловых и ролевых игр, проектных методик, мозгового штурма, коммуникативного тренинга, иных форм) в сочетании с внеаудиторной работой.

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. Кереш. Кереш лекция. Татар халык иҗатын өйрәнү тарихы.Фольклор һәм фольклористика. Мифлар һәм ырымнар. Йола фольклоры

Устный опрос , примерные вопросы:

1. Г.Тукай, Г.Ибраһимов, Ә.Еники, М.Мәһдиев әсәрләрендә халык авыз иҗаты үрнәкләре (берсен сайлап алырга). 2. Татар халык аыз иҗатын өйрәнүдә Г.Тукай эшчәнлеге. 3. Татар халык аыз иҗатын өйрәнүдә Н.Исәнбәт эшчәнлеге. 4. Фән буларак фольклористика, аның үзенчәлеге. Йола фольклоры темасы буенча тәкъдим ителә торган реферат темалары. 5. Язгы циклга керүче календарь йолалар. 6. Яңа елны каршылау белән бәйле йолалар. 7. Татар фольклорында өмәләр һәм аларның поэзиясе. 8. Сабан туе һәм җыен йолалары. 9. Йола иҗатында сынамышлар. 10. Бала туу белән бәйле йолаларны комплекслы өйрәнү. 11. Никах туе йоласы: элек һәм хәзер. 12. Күмү һәм искә алу йолалары. 13. Хәрби хезмәткә озату белән бәйле йолалар.

Тема 2. Афористик жанрлар. Әкиятләр. Риваять-легендалар.

Тестирование , примерные вопросы:

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

1. Фольклор сүзе кулланылышка кайчан кергән а) XIX гасыр ахырында; б) XIX гасыр башында; в) XX гасырда. 2. Драма жанрына керәләр: а) йола поэзиясе, халык уеннары, балалар фольклоры; б) йола поэзиясе, халык уеннары, бәетләр; в) йола поэзиясе, халык уеннары, мөнәҗәтләр. 3. Антропоморфизм нәрсәне аңлата а) нинди дә булса тылсымга ия булу; б) хайваннарга, үсемлекләргә кеше сәләтләрен күчерү; в) җансыз әйберләрне җанландыру. 4. Инкыйлабка кадәр мәзәк жанры ничек аталган? а) хикмәт; б) юмор; в) сатира; г) ләтифа. 5. Югары мифологиядә ут алласының исеме ничек булган? а) Амос; б) Алас; в) Майа. 6. Мәкальләрне иҗат итүдә, аларны халык арасына таратуда зур өлешне ... алып торган. а) чичәннәр; б) башкортлар; в) татарлар; г) кыргызлар. 7. Октябрь инкыйлабына кадәр нинди календарьләр кулланыла: а) рәсми, тарихи, дини; б) дини, халык, тарихи; в) рәсми, дини, халык. 8. Нәүрүз кайсы календарь йогынтысында барлыкка килә? а) таджик; б) дини; в) фарсы. 9. Нардуган бәйрәме кайчан үткәрелә? а) кыш көне; б) яз көне; в) җәй көне; г) көз көне. 10. Риваятьләр ничә төркемгә бүленәләр? а) 4; б) 3; в) 2; 11. Туй йолалары ничә өлешкә бүленә? а) 2; б) 3; в) 4. 12. Табышмак нинди жанрга керә? а) аналитик; б) афористик; в) абстракт. 13. Мәкаль һәм әйтемнәр нәрсәләргә нигезләнгән? а) афоризм; б) гипербола; в) метафора. 14. Риваять нинди характердагы жанр? а) лирик жанр; б) драма жанры; в) эпик жанр. 15. Табышмакларны җыйган һәм өйрәнгән галимнәрнең берсе: а) Н.Исәнбәт; б) М.Җәлил; в) З.Бигиев.

Тема 3. Эпос дастаннар. Бәетләр һәм мөнәҗәтләр.

Письменная работа , примерные вопросы:

1. Татар фольклоры жанрларының билгеләмәләрен кулланып ребус, кроссвордлар төзергә. 2. "Татар халык авыз иҗатын җыю һәм фәнни өйрәнү тарихы" дигән темага викторина сораулары төзергә. 3. Мәкаль һәм әйтемнәрнең үзенчәлекләрен билгеләргә, охшаш һәм аермалы якларын күрсәтергә. 4. Туган ил һәм туган тел белән бәйле мәкальләрне тупларга. 5. Уку, белем, фән, китаплар турындагы табышмакларны тупларга. 6. "Нәүрүз" һәм "Сабантуй" бәйрәменә сценарий язарга. 7. Үзегез яраткан бер татар халык әкиятенә сценарий язарга. 8. Татар халык әкиятләре геройларын кулланып компьютер уеннарын уйларга. 9. Үзегез яшәгән төбәктәге топонимик риваятьләрне язып килергә. 10. Үзегез яшәгән төбәктә иҗат ителгән бәетләрне җыеп, аларның поэтик үзенчәлекләрен билгеләргә. 11. Үзегез белгән балалар уеннарын язып килергә. 12. Г.Тукай. Г.Ибраһимов, М.Җәлил, Ә.Еники һ.б. күренекле татар әдипләренең әсәрләрендә кулланылган халык авыз иҗаты үрнәкләрен язып алырга. 13. Урта мәктәп программасына кертелгән фольклор әсәрләрен өйрәтү өчен дәрес эшкәртмәләре язарга.

Тема 4. Җырлар. Балалар фольклоры.

устный опрос , примерные вопросы:

1. Сәнгать төре буларак фольклор. 2. Фольклорның синкретик характерда булуы. 3. Фольклор әсәрләренең вариантлылыгы. 4. Татар фольклорын җыю һәм өйрәнү тарихы. 5. 5.Фольклор жанрларын төркемләү-классификацияләү принциплары. 6. Татар халык авыз иҗатының жанр төрлелеге. 7. Татар халкында сакланып калган мифлар, аларны төркемләү мәсьәләсе. 8. Календарь йола иҗатының циклларга бүленеше. 9. Бала тууга бәйле йолалар. 10. Әкият жанрына билгеләмә. 11. Әкият сюжетының төзелеш үзенчәлеге һәм төрләре. 12. Тылсымлы әкиятләрдә геройлар (төп герой, аның ярдәмчеләре һәм дошманнары). 13. Тормыш-көнкүреш әкиятләре. 14. Мәкальләрнең иҗтимагый вазифалары.

Итоговая форма контроля

зачет (в 3 семестре)

Примерные вопросы к зачету:

1. Мәкаль һәм әйтемнәрнең охшаш һәм аермалы яклары.
2. Сынамышларның функцияләре һәм эчтәлеге.
3. Татар халык иҗатында китаби дастаннар.
4. Татар фольклорының үзенчәлекле жанры буларак бәетләр.
5. Мөнәҗәтләрнең жанр үзенчәлекләре.
6. Батырлар турында дастаннар.
7. Татар халкының лирик җырларының тематик төрлелеге.
8. Тарихи җырларда күренекле шәхесләр һәм тарихи вакыйгаларның чагылышы.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

9. Синкретик табигатьле жанр буларак уен-бию җырлары.

10. Такмак жанрының үзенчәлекләре, көй белән мөнәсәбәте.

7.1. Основная литература:

1. Юсупов Ф.Ю. Сибирские татары. Из сокровищницы духовной культуры. Антология фольклора
сибирских татар: дастаны, мунаджаты, баиты [Электронный ресурс] : антология / Ф.Ю. Юсупов.
- Электрон. дан. - Казань : КФУ, 2014. - 648 с. - Режим доступа:
https://e.lanbook.com/reader/book/72815/#1

2. Константы фольклорного сознания в устной народной прозе Урала (XX-XXI вв.) [Электронный ресурс] / Голованов И.А. - М. : ФЛИНТА, 2015. - Режим доступа: http://www.studentlibrary.ru/doc/ISBN9785976521384-SCN0000/000.html

3. Садыйкова А.Х. XII-XX гасыр башы татар әдәбиятында дини фольклор: дәреслек / А.Х. Садыйкова, Р.Р. Хәйретдинова. - Казан: КФУ, 2016. - 384 б. - Режим доступа: http://dspace.kpfu.ru/xmlui/bitstream/handle/net/34533/dini-folklor.pdf?sequence=1&isAllowed=y

7.2. Дополнительная литература:

1. Татар эпосы. Бәетләр / төз. Ф.В.Әхмәтова-Урманче. - Казан : РАННУР, 2001. - 510 б. Кол-во: 11

2. Кабыргалы-камчылы : татар халык уеннары. - Казан : Мәгариф, 2002. - 159б. Кол-во: 20

3. Әсирлектән кайткан әкиятләр : татар халык әкиятләре. - Казан : Татар кит. нәшр., 2002. - 343 б. - 38с. Кол-во: 10

4.Әйтем-чәчәк,мәкаль-җиләк : халык афоризмнары: Икенче китап. - Казан : Мәгариф, 2002. - 191 б. Кол-во: 20

5. Бакиров М. Татар фольклоры / М. Бакиров // Мирас. - 2009. - � 7,8.

7.3. Интернет-ресурсы:

Использование фольклора татарского народа на уроках - https://infourok.ru/ispolzovanie-folklora-tatarskogo-naroda-na-urokah-1177815.html

Республиканский центр развития традиционной культуры - http://www.tatfolk.ru/test/index.php?content=tuguen http://philologos.narod.ru/tomash/poetika.htm 2http://belem.ru/portal

Республиканский центр развития традиционной культуры - http://www.tatfolk.ru/test/index.php?content=tuguen http://philologos.narod.ru/tomash/poetika.htm 2http://belem.ru/portal

Республиканский центр развития традиционной культуры - http://www.tatfolk.ru/test/index.php?content=tuguen http://philologos.narod.ru/tomash/poetika.htm 2http://belem.ru/portal

Фольклор как художественная педагогика - https://studme.org/1256060728475/pedagogika/folklor_kak_hudozhestvennaya_pedagogika

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Фольклор родного народа" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Мультимедийная аудитория, вместимостью более 60 человек. Мультимедийная аудитория состоит из интегрированных инженерных систем с единой системой управления, оснащенная современными средствами воспроизведения и визуализации любой видео и аудио информации, получения и передачи электронных документов. Типовая комплектация мультимедийной аудитории состоит из: мультимедийного проектора, автоматизированного проекционного экрана, акустической системы, а также интерактивной трибуны преподавателя, включающей тач-скрин монитор с диагональю не менее 22 дюймов, персональный компьютер (с техническими характеристиками не ниже Intel Core i3-2100, DDR3 4096Mb, 500Gb), конференц-микрофон, беспроводной микрофон, блок управления оборудованием, интерфейсы подключения: USB,audio, HDMI. Интерактивная трибуна преподавателя является ключевым элементом управления, объединяющим все устройства в единую систему, и служит полноценным рабочим местом преподавателя. Преподаватель имеет возможность легко управлять всей системой, не отходя от трибуны, что позволяет проводить лекции, практические занятия, презентации, вебинары, конференции и другие виды аудиторной нагрузки обучающихся в удобной и доступной для них форме с применением современных интерактивных средств обучения, в том числе с использованием в процессе обучения всех корпоративных ресурсов. Мультимедийная аудитория также оснащена широкополосным доступом в сеть интернет. Компьютерное оборудованием имеет соответствующее лицензионное программное обеспечение.

электронная библиотечная система Издательства "Лань"

электронная библиотечная система "Консультант студента" (Учебники для высшего медицинского и фармацевтического образования)

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 44.03.01 "Педагогическое образование" и профилю подготовки Родной язык и литература .

Автор(ы):
Габидуллина Ф.И. ____________________
"__" _________ 201 __ г.

Рецензент(ы):
Галиуллин Радик Рамилевич ____________________
"__" _________ 201 __ г.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ